

Põrsaste tootmine Saksamaal

Hans-Peter Pecher

Erfolg im Stall, 55, Schweine 2/2016, S. 10–11

Põrsatootmisettevõtted peavad oma toodangutaset märgatavalt tõstma mahu ja intensiivsuse suurendamisega. Seda saavutatakse enamasti majandamise parandamisega. Parimad ettevõtted saavad seda teha vaid turuolukorra pikemaajalisel jälgimisel tulude-kulude seisukohalt. Schaumanni kontseptsiooni järgi töötavad farmid on tipus. Ajakirja „Erfolg im Stall“ toimetus küsitles majandamise näitajaid nendelt firma klientidelt, kes said üle 30 võõrutatud põrsa emise kohta aastas (tabel).

Et püsivalt aretusedust kasu saada, loobusid ka suuremad farmid oma karjasisesest uuendamisest. Nooremised ostetakse aretusühingute tunnustatud tervetest karjadest. Nooremised tuuakse farmi 6–8 nädalat enne tootmistsükli rakendamist 140–180 päeva vanuses. Sisseostetud noorsigu harjutatakse spetsiaalse söödaseguga. Harjutamine põhikarja bakterite keskkonnaga käib koos vaktsineerimisega, kuid väga ettevaatlik tuleb olla kahe nädala jooksul.

Pärast seemendamist peetakse nooremikuid erirühmades ootelaudas. Nooremiste paaripäevane varasem seemendus ei tähenda enam tööd, kuid kindlustab põrsaste

pikema hooldus- ja imemisaja. Nooremikute üleskasvatamine ja sulandamine põhikarja on aluseks emiste pikemale kasutusajale, mis on omakorda efektiivse majandamise oluliseks teguriks.

Tiinete emiste pidamisel on standardiks maksimaalselt 16–18 looma rühmas. Kui poegimissigalas on tüüpiline kuivsööt, siis ootesigalas kasutatakse sageli vedelsööt, sest see parandab emiste ettevalmistust laktatsiooniks ning võimaldab kasutada väärtuslikke söödakomponente

Foto 1. Imikpõrsad

(A. Tänavots)

Foto 2. Kängunud põrsas

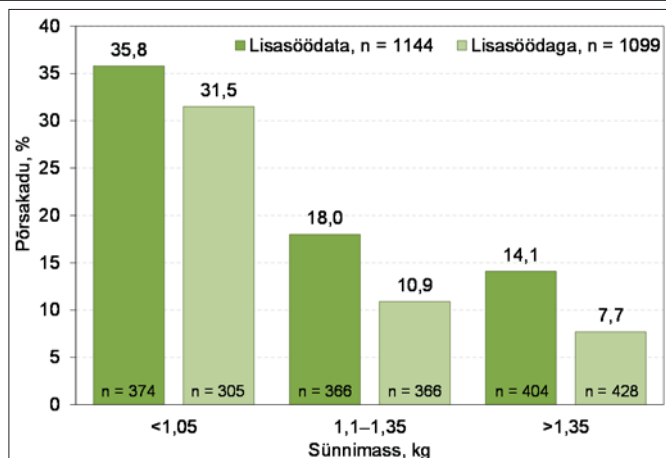
(A. Tänavots)

nagu vadak ja raba. Teine eelis on, et tagab emiste ühtlikkuse rühmas. Kuni 85. tiinusepäevani antakse sööta umbes 32–38 MJ ME/päev, edasi juba 50 MJ ME/päev. Kõrge väärtusega tiinuseaegne sööt tagab kerge sünnituse ja suurema piimatoodangu kohe laktatsiooni alguses. Toorkiu osakaalul ja kvaliteedil on suur mõju sünnituse kulule ja surnultsündide sagedusele. Kindel kaltsiumisisaldus söödas tagab sünnituse ja piimamoodustamise normaalse kulule.

Tabel. Schleswig-Holsteini liidumaa (2015) põrsatootmise jõudlusnäitajad

Näitaja	Kõik karjad	25% parimat
Farmide arv	101	25
Keskmine emiste arv	258	314
Karja uuendamine, %	43,8	40,0
Emiste kadu, %	8,1	6,9
Elusalt sündinud põrsaid/pesakond	15,0	15,6
Elusalt sündinud põrsaid/emis	35,0	37,2
Pesakondi emiselt/aasta	2,34	2,38
Imikpõrsaste kadu, %	14,1	12,8
Võõrutatud põrsaid/pesakond	12,8	13,6
Võõrutatud põrsaid/emis	30,1	32,4
Üleskasvatatud põrsaid	29,1	31,7
Otsekulud/emis, €	1317	1337
Otsekuludest vaba toodang/emis, €	428	601
Otsekuludest vaba toodang/põrsas, €	14,78	19,26

Emised viiakse poegimisosakonda nädal enne (108. tiinusepäeval) poegimist ja söödetakse laktatsioonisööta. Mõned farmid kasutavad spetsiaalset energia- ja kiudainerikast poegimissööta kuni teise poegimisjärgse päevani. Loodetaval massiliste poegimiste päeval söödakogust vähendatakse märgatavalt ja 8–10 päeva pärast suurenda-

Joonis. Sünnimassi mõju imikpõrsaste säilimisele

takse 400–500 g. Söödakogus võidakse jätta paariks päevaks samale tasemele (vähendamata), seejärel suurendatakse. Paljudes farmides söödetakse alul kaks korda päevas, kui on saavutatud *ad libitum* tase, minnakse üle kolmekordsele söötmisele. Vajalik on teisest või kolmandast imetamisnädalast emiste individuaalne hindamine, vajadusel lisada sööta, peamiselt vedelsöödana.

Poegimisboksis on esmatähtis, et põrsad saaksid kiiresti imeda ternespiima. Täiendava vedelikutarbe rahuldamiseks on esimestel elupäevadel küna elektrolüüdi joogiga. Põrsaste ümbertõstmise pesakondade ühtlustamise nimel peab lõppema kolmandaks päevaks.

Suured pesakonnad (14–16 põrsast) vajavad varakult lisasöötmist. Juba poegimisboksis peavad põrsaid ümbritsema taimsed söödakomponendid. Selleks sobib hästi maitsev ja hästiseeduv Schaumanni startersööt. Esimestel võõrutamisjärgsetel päevadel võib anda seda puhtalt või segatuna põrsaste põhisisöödaga.

Üleskasvatamise tulemus. Mitte ainult pesakonnast eraldatud kängunud põrsaid ei söödeta sõltumata põhisisötmisest lisaks pastasöödaga. Ferkelin Wean segatakse sooja veega ja seda pakutakse väikestes kogustes. Tuleb arvestada, et täiendavat sööta pakutaks võimalikult vähe, et põrsad harjuksid 4. üleskasvatamispäevaks võtma ka normaalset põrsasööta kuivsöödaautomaadist. Väga väikestele põrsastele antakse lisasööta 10–14 päeva.

Täiendavad jooginõud elektrolüüdilahusega esimesel kolmel päeval võõrdpõrsaste sulus ja happelisand kahel esimesel nädalal toetavad/soodustavad varasemat lisasööda võtmist ja soolestiku tervist. Varane lisasööt suurendab üleskasvatamistulemust ja vähendab imikpõrsaste kadu (joonis).

Esimesed kaks-kolm nädalat võõrdpõrsaste laudas on otsustavad põrsaste üleskasvatamise tulemustele. Eriti tuleb arvestada nende abinõudega suurearvuliste ja väikese võõrutusmassiga pesakondadel. Esimese faasi lõpus söödetakse eesrindlikes farmides Schauma söödasegu või teraviljast, sojasrotist ja Schauma lisanditest isevalmistatud söödasegu.

Tõlge Olev Saveli